

EPHEMERA

EPHEMERA DERNEĞİ YAYINLANAN ÜCRETSİZ AYLIK BÜLTENİ

NO: 5 TEMMUZ 1999

fotokart.shop

EPHEMERA DERNEĞİ ADINA GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Burçak EVREN

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Dilek GİRGİN CAN

YÖNETİM KURULU

Burçak EVREN (Başkan)

Ercan SANUS (İkinci Başkan)

Nevzat ATAL (Genel Sekreter)

Bünyamin KAYNAR (Sayman)

Yaşar YEĞEN (Üye)

MERKEZİ

Asmalımescit Mah. Ensiz Sok. No: 2 D: 5

Tünel / Beyoğlu - İSTANBUL

EPHEMERA DERNEĞİ ÜYELERİ

Rafet Sertaç KAYSERİLİOĞLU, Mehmet Burçak EVREN, Ali Ercan SANUS, İsmail Melih DÖLAY, Yaşar TEMİZ, Yusuf Ziya GÜNENÇ, İsmail Hakan AKÇAOĞLU, Tunca BARIŞ, Yaşar YİĞEN, Celal YILDIRIM, Atilla EKŞİNOZLUGİL, Abdullah Hüsnü Erol ÖZBİLGİN, Vural ERGÜL, Dilek CAN, Günyüz DEMİRHAN, Bülent DENLİ, Rifat DEDEOĞLU, Tuğrul ACAR, Mehdi Ziya AĞAOĞLLARI, İsa AKBAŞ, Hasan Haluk KARAYAVUZ, Mehmet Arif İLKORUR, Fatma Nur YILMAZ, M. Mehmet GÜNYELİ, Ertuğrul KAYSERİLİOĞLU, Mert SANDALCI, Ayşe ACAR, Çetin GÜNEY, Osman Dinçkal ÖZER, Ö. Korkut ERKAN, Cemal KARTAL, İsmet DELEN, Nurettin AĞAR, Didem BİRKALAN, Zeynep ACAR, Hatice Umay ACAR, Alican ELMAŞ, Hüseyin CAN, Serkan ŞEKERCİOĞLU, Şerafettin ÖZER, Sinan AYDIN, Turan ERENER, Enis EGİLLİ, M. Boluç PAPUÇÇUOĞLU, İbrahim GÜREL, Tolga DÜLGER, Murat İnkılap HAZİNEDAROĞLU, Hakan KIZILCIKOĞLU, Tefik İHTİYAR, Ahmet ATA, Zeynep YILMAZ, Hatice AKUĞUR, Neslihan SCHUSTER, Bünyamin KAYNAR, Yılmaz UYAR, Nevzat ATAL, Zakir Emre GÜVEN, Halil ONUR, Uğur GÖKTAŞ

Bu bülten 500 adet basılmıştır. Bülteinde yer alan yazılardan Dernek değil, yazarları sorumludur. Tüm yazı ve fotoğraflar kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.

ANADOLU FOTOĞ

Kartpostal yayıncılığının bugünkü gibi geniş dağıtım ağına sahip olmadığı yıllarda Anadolu'daki kimi fotoğrafçılar yerli halkın mektup dışında kalan haberleşme gereksinimlerini (kutlamalar, kısa haberleşmeler, tebrikler vs) kendi olanaklarıyla yaptığı fotokartlarla karşılardı. Her yerel fotoğrafçı kendi bölgesinin turistik, tarihsel ve doğa güzellikleriyle önemli günlerini saptayarak fotokart şeklinde piyasaya sunarlardı. Fotokartlar kartpostalara oranla daha ucuz olduklarından ayrıca yöreye ilişkin görüntüler içerdiklerinden yerli halk tarafından tercih edilir, az da olsa mektup ya da kartpostal yerine kullanılırdı. 1920 ile 1970 yılları arasında yaygınlaşıp kullanım alanına giren fotokartlar, daha sonra büyük kartpostal üreticilerinin yurtiçinde dağıtım olanaklarını elde etmesiyle ortadan kalkmışlar, günümüzde ise yalnızca koleksiyoneler tarafından satın alınan nadir parçalar arasına girmişlerdir.

Cumhuriyet dönemine ilişkin en somut belgeler olan fotokartlar, işledikleri konuların ilginçliği ve de naifliği ile kendilerine özgü bir güzelliğe sahip olmuşlardır. Anadolu'daki herhangi bir kentin, kasabanın, günümüze değin gösterdikleri değişim - dönüşümleri bu fotokartlar üzerinde izlemek mümkündür. Ayrıca gündelik yaşama ve özel günlere ilişkin kimi olaylar da bu fotokartlarda belgesel bir yaklaşımla saptanmıştır. Örneğin kasabalarda yapılan Cumhuriyet Bayramı kutlamaları, kurtuluş günleri, yerli malı haftaları, hatta düğünler ve eşrafa ait dükkanlar bu kartlar üzerinde yer alan konuların en önde gelenleri olmuştur.

Kartpostalara oranla belge yanı sıra daha güçlü olan fotokartlarda esas amaç, estetik değil, yörenin içerdigi özellikleri tanıtmaktır.

Fotokartların işlevi kartpostalın es geçtiği, gerek görmediği, ya da ulaşamadığı tüm ayrıntıları görüntülemeye başlamaktadır.

Fotokartların günümüzde gereğinden fazla ilgi görmeleri, kartpostalara orala çok az sayıda basılıp yok olmalarının ötesinde, kartpostalın ulayamadığı belgesel görünümü içermesinden gelmektedir.

KARTPOSTAL İLE FOTOKARTIN FARKLILIKLARI

Fotokartların arkasında matbu olarak "Post Card" ya da "Carte Postale" yazmalarına karşılık, ephemera alanında bunlara kartpostal değil de fotokart adı verilmektedir.

Kartpostalarla fotokartlar arasındaki en belirgin farklılık birinin baskı diğerinin ise kontak ya da agrandisör yoluyla yapılmasında odaklaşır. Yani birisi tramvay, öbürü ise doğrudan doğruya negatiften çoğaltıldığı için tramsızdır. Gerçi taş baskı kartpostalarda da tram olmamasına karşılık baskı yoluyla çoğaltıldığından bunları da baskı grubuna dahil etmek gerekir. Bir diğer farklılıkla da kartpostalın renkli ve siyah - beyaz ya da ara tonlarda ve renklerde olmasına karşılık, fotokartların ise yalnızca siyah - beyaz (bazen sepya ve tonlarında) olmasıdır. Çok nadir olarak elle renklendirilmiş fotokartlara rastlanırsa da bunlar yaygın olarak kullanıma girmemiş, ancak kimi yerel fotoğrafçılar tarafından ya istek üzerine ya da kişisel meraktan çok az sayıda yapıp satışa sunulmuşlardır.

Ayrıca kartpostal baskı tekniği ile çok sayıda (örneğin 3 bin adet), fotokartlar ise çok az sayıda (örneğin yüz adet) basılmışlardır.

Ama fotokartları kartpostalardan farklı ve çekici kılan belkide tek şey, onların mahalli özelliklere ve naifliğe sahip olmasıdır. Yerel fotoğrafçılar yalnızca kartpostalara öykünerek manzara resimleri çekmemişler, onun da ötesine geçerek bayramları, önemli günleri, kendi yörelerin ilgilendiren etnografik olayları ve çeşitli aktiviteleri (okul müsamereleleri, tutum haftaları, yapıları, su baskınlarını, sokakları, yangınları vs.) görüntüleyip az sayıda da olsa onları yaşama geçirmişlerdir. Örneğin cumhuriyetin ilk yıllarındaki olaylara - kutlamalara ilişkin çok az sayıda kartpostal olmasına karşılık, fotokartlar da bu konular tahmin edilmeyecek kadar zenginlik taşımaktadır.

Fotokartlar aynı zamanda özgün ve kimi zaman ünik belge niteliğini de taşırlar. Bir yörenin değişim - dönüşümden diğer özelliklerine kadar her bir şey fotokartlar sayesinde kolayca izlenip bilgi edinmek mümkün olmaktadır. Eğer fotokartlar olmasaydı özellikle cumhuriyet döneminin sonraki özelliklerle kent değişimlerini izlemek

RAFÇILARI VE FOTOKART ESTETİĞİ

çok zor, hatta kimi yörelerde olanaksız olurdu. Kartpostalların düzenlenişinde alıcının beğenileri ve talebi göz önünde tutulurken, fotokartlar da bu beğeniyi yalnızca yerel fotoğrafçının kişisel tercihi oluşturmuştur. Yani kartpostallar kitlesel ortak beğeniler için üretilirken, fotokartlar ise mahalli duyarlılık ve naiflikle oldukça bireysel beğeniler sonucu yapılmıştır. Yerel fotoğrafçılar kartpostal gibi asıl işlevi haberleşme aracı olan fotokartları oluştururken yerel özellikleri ve bireysel beğenilerini ön planda tutmuşlardır. Sonuç olarak kartpostal çekmek ve basarak çoğaltmak profesyonel, fotokart yapmak ise amatör bir iş alanı olmuştur.

Kartpostallarda profesyonel kişinin çektiği en mükemmel diayı seçmek birinci koşuldur. Burada çeken kişinin profesyonelliğinin yasıra fotoğraf, grafik ve diğer bilgilerle donatılmış olması da büyük önem taşır. Oysaki fotokartlarda böyle bir koşul yoktur, ayrıca bu koşulu gerektirecek çok sayıda bir alıcı kitlesi ile talep de söz konusu değildir. Mahalli fotoğrafçı dilediği kareyi seçip basmakta onu çok sınırlı bir alıcı kitlesine sunmaktadır. Kartpostal alımlarında ise çeşit ve rakip çok olduğundan bir tercih söz konusu olmaktadır. Bu durum kartpostallarla fotokartların kullanım alanıyla da doğrudan doğruya ilgilidir. Fotokartların büyük bir kısmı arkalarındaki yazılardan da anlaşıldığı üzere çoğunlukla bayram tebriği olarak kullanılmışlardır. Hatta bazı yerel fotoğrafçılar kartpostalın dörtte bir oranında küçük özel kulama kartları da yapmışlardır. Bunların üzerindeki fotoğraflar da tıpkı fotokartlarda olduğu gibi yerel özellikler içermektedir. Tek değişik yanları yalnızca boyutlarında değil, üzerindeki kutlama yazılarında da ve düzenleme şekillerinde de kendini belli etmektedir. Kısacası kartpostalları fabrikasyon, fotokartları ise el yapımı olarak tanımlamak pek yanlış değildir.

FOTOKARTIN ÖN YÜZÜNDEKİ YAZILAR

Fotokartın ön yüzünde yer alan yazılar iki teknikte yapılmıştır. Birisi kazıma, diğeri de baskı yöntemidir. Kazıma tekniğinde istenilen bilgiler sert ve ince uçlu bir nesne ile cam ya da filmin negatifi üzerine fotoğrafçı tarafından ters olarak yazılmıştır. Kimi fotokartlarda "S", "Z", "C" gibi harflerin ters olarak gözükmeleri de bu yazılış şeklinin zorluğundan kaynaklanmaktadır. Baskı yöntemi ise fotoğrafın üzerinde istenilen bilgilerin daktilo, ya da el yazısı ile bir şeride yazılıp, baskı (kontak) aşamasında negatifi üzerine yapıştırılmasından oluşmaktadır. Bu şeridin, fotoğrafın tonuna ve yazının geleceği yerdeki konuma göre negatif ya da pozitif olması gibi seçenekleri vardır. Fotoğrafın ön yüzünün sol tarafında çoğunlukla fotoğrafın çekildiği ilin ve mahallin adı, Örneğin "Sivas: Genel Görünüm" gibi, sağ tarafında ise fotoğrafçının adı yer almaktadır. Bazen fotoğrafçının adı, bazen de ilin ve mahallin adı tek başına bulunmaktadır. Bu araştırmanın amaçlarından biri de bu yazıların noksanlığından doğmuştur. Çünkü yalnızca fotoğrafçının adının bulunduğu kartlarda kimi zaman fotoğrafın çekildiği yeri tesbit etmek mümkün değildir. Ama o fotoğrafçının hangi ilde çalıştığını (kim kartlarda

fotoğrafçının adıyla ilin adı birlikte yazıldığından) anlamak mümkündür. İlişikte sunduğumuz listelerde hangi ilde hangi fotoğrafçının çalıştığı hem il hem de fotoğrafçı ve firma adı bazında aktarılmıştır. Hiç kuşku yok ki bunun eksiksiz bir liste olduğunu iddia etmek de çok güçtür. Ama bu konuyla ilgilenen diğer araştırmacı - koleksiyoncuların yardımıyla bu listeyi en az eksikle oluşturmak da olanaksız değildir.

Kimi yerel fotoğrafçılar da işin daha kolayına kaçıp, bilinen iki tekniğin dışında kendilerine özgü basit bir başka tekniği daha tercih etmişlerdir: Bu teknik ise fotoğraf basıldıktan sonra kartları doğrudan doğruya daktiloya takıp üzerine ilin ve mahallin adını yazmaktır. Bu yöntem daha çok üst tarafı açık renk (hava, deniz gibi) fotoğraflarda geçerli olmuştur. Kimi zaman bu yazılar fotoğraçı

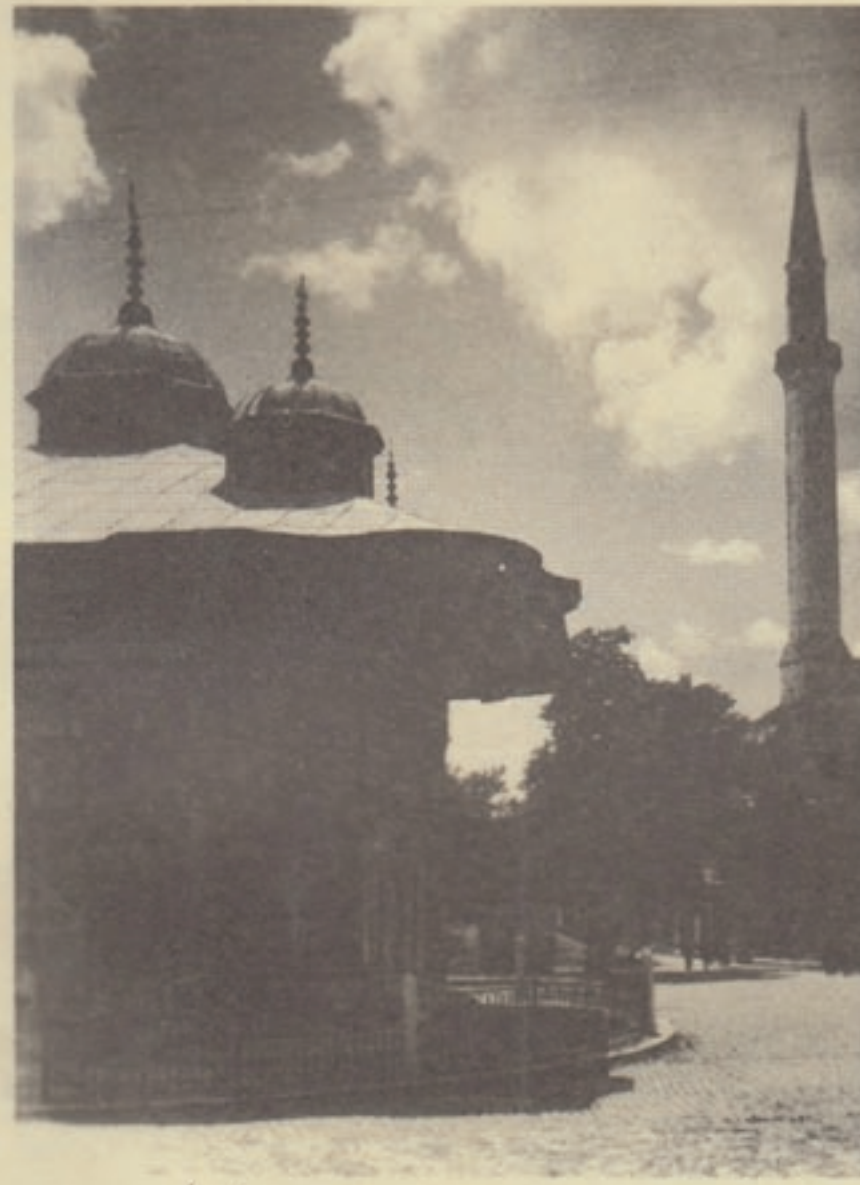
değil de kartı gönderen tarafından da yazılmıştır. Bu daktiloyle yazılan yazıları göndericeden çok fotoğrafçıya mal etmemizin nedeni ise, birbirinin aynı olan üç kartın, değişik kişiler tarafından bir başka değişik yerlere gönderilmesine karşılık üzerindeki daktilo yazısının aynı olmasından kaynaklanmaktadır. Önyüzdeki yazılarda fotoğrafçılar bazen soyadlarını, bazen adların ve soyadlarını bazen de yalnızca (Resne) de olduğu gibi firma adlarını yazmışlardır. Kimi fotoğrafçılar da (Foto Halil-Samsun, Foto Türk-Antalya) adlarını bir logo haline sokup fotokartların üzerine koymuşlardır. Çoğunlukla 1927'den önceki fotoğrafçılar da fotokartların arka tarafında kaligrafik mühürler yaptırarak basmışlardır (Foto Hilal - Taşköprü, Foto Zuhul - Kandıra). Özellikle Foto Zuhul'in arka tarafta yer alan Latince ve eski Türkçe yazılı armalı logosu Anadolu fotoğrafçıları içinde en ilginçlerden biridir. Daha sonraki yıllarda kartların arkasında klasik oval mühürler içinde fotoğraçı adları ve adresleri yer almıştır. Adapazarlı kimi fotoğrafçılar ise fotokartın altına bir bant atarak adının ve soyadının yalnızca ilk harflerini koymakla yetinmiştir. Kimi

kentlerde fotokartlara da tıpkı kartpostallarda olduğu gibi seri numaraları yazılmıştır. Bu seri numaralarından o kente ilişkin aynı fotoğrafçının kaç çeşit fotokart çıkarttığını tesbit etmek mümkün olmaktadır.

FOTOKARTLARIN ARKA YÜZÜ

Fotokartların arkaları çoğunlukla kartpostalların arka yüzüne benzer bir dizayna sahipti. Kimilerinde pul yerleri belirtilmiş, kart ikiye bölünerek yazı ve adres kısımları birbirinden ayrılmıştır. Yine çoğunda kartpostal olduğuna ilişkin bir yazı yer almıştır. Bunlar hazır olarak piyasadan alınır, ön yüzlerine fotoğrafçı tarafından kontak ya da ağırandisör yoluyla baskı yapılır. Kullanılan kağıt türü ise Kodak ve Leonar'dır. Bazı fotokartlarda firma adının altında rakkamlar yer almıştır. Bunlar kartların değil, firmaların bu kartları imal edişleriyle ilgili seri numaralarıdır. Çünkü aynı rakkama bir çok kartta rastlanmaktadır. Kimi fotokartlarda kartların arka yüzünde fotoğrafçının logosu olan baskı mühürler kullanılmıştır. Bu baskı mühürler matbu olmayıp, klasik istampa ile basılmıştır.

Burçak EVREN

M. Kemal

ANADOLU'NUN YEREL FOTOĞRAFÇILARI (1920 - 1970)

YÖRE ADINA GÖRE

ADANA.....Foto Raşit Zeki
ADANA.....Raşit Ener
ADANA.....Foto M. Aldatmaz
ADAPAZARI.....S.M.
AFYON.....Foto Yıldız
AFYONKARAHISAR Foto Hilal (A. Cemal)
ANKARA.....J. Wainberg
ANKARA.....Foto M.B
ANTALYA.....Foto Türk (Logolu)
ANTALYA.....Foto Fenni
ANTALYA.....Foto (HTB)
ANTALYA.....Foto Asri
AKŞEHİR.....Foto İsmail
AKŞEHİR.....Yavuz Fotoğrafhanesi (Ahmet Ata)
arkada oval mühürlü.
AKŞEHİR.....Yavuz Atacan
AKHISAR.....Foto Bayram
AYVALIK.....Foto Hilal
BANDIRMA.....Foto Ömer
BERGAMA.....Foto Can
BITLİS.....Seher
BOLU.....Zafer
BİLECİK.....Foto Kardaş
BURSA.....F. Fethi
BURSA.....Foto Türkiye
BURSA.....Foto Şark
ÇANAKKALE.....Foto İhsan
ÇANAKKALE.....F (Niyazi)
CANAKKALE.....Photo Zh
ÇANKIRI.....Foto Artistik
ÇANKIRI.....Foto Kadri
ÇARŞAMBA.....Güneş Foto
ÇARŞAMBA.....Foto Halk
ÇARŞAMBA.....Foto Halil
ÇİNE.....Foto Lütfi
DENİZLİ.....A. Celadet
DENİZLİ.....Foto Dündar
DIYARBAKIR.....Yılmaz Ayyıldız
DIYARBAKIR.....Foto Güneş
DIYARBAKIR.....Foto Yıldız
ESKİŞEHİR.....Foto Lütfi
ESKİŞEHİR.....Foto Asri
ESKİŞEHİR.....Foto Sebat
ESKİŞEHİR.....H. Alanya
ERDEK.....Foto Esat
EDİRNE.....Foto Fettah
EDİRNE.....Foto Şevki
EDİRNE.....Kitapçı Şevki
ERZURUM.....Foto Canip
FETHİYE.....Foto Kandiya
GAZİANTEP.....Şark Fotoğrafhanesi
GEMLİK.....Foto Cemal
GEMLİK.....Foto Avni
GİRESUN.....Güzin Cevad Erol
GÖNEN.....Foto Mehmet Nuri
HAVZA.....Foto Hasan Hasbi
KANDIRA.....Foto Zuhall (Ali Fouad) arkası logolu.
KARŞIYAKA.....Foto Şark
KARŞIYAKA.....Çulluzade Biraderler
KAYSERİ.....Photo Kayserie
KAYSERİ.....Foto Zafer Hayri Tayfur
KIRIKKALE.....Foto İhsan
KONYA.....Foto A. Ektem
KONYA.....Foto A. Hamdi
KONYA.....F.N
MALATYA.....Foto Hasan
MANİSA.....Foto Tan
MANİSA.....Foto Mehmet
MARMARİS.....Foto Kardeşler Azmi Nevzat
MENEMEN.....Foto Akgün (Halim M)
MERSİN.....Foto Muzaffer
MUDANYA.....Foto Vasıf
MUĞLA.....Foto Tan M. Hakkı
M.KEMALPAŞA.....M. Refik (1928)
NAZİLLİ.....Foto Resne
NAZİLLİ.....A. Rıza Yüce
NİKSAR.....Foto Halk S. Sabri
ORDU.....Foto Yıldız (Mehmet Yusuf)
ORDU.....M.Ali
İNEBOLU.....Foto Cebe
İSTANBUL.....Foto Faik
İSTANBUL.....Zeki (Beşiktaş Şark Kırtasiye Pazarı)
İSTANBUL.....Foto Zeki
İZMİR.....Foto İsmail (Buca)
İZMİR.....Foto Resne (Hamza Rüstem)
İZMİR.....Hamza Rüstem
İZMİR.....Foto Cemal (1935)

İZMİR.....Ethem Ruhi(1932)
İZMİR.....Refik Lütfi (Smyrne)
İZMİR.....Foto Can
İZMİR.....Foto Fahri
İZMİR.....Foto Nazmi
İZMİR.....Şark Pazarı- Sadettin
İSKENDERUN.....Cliche V. Derdunian
İSKENDERUN.....Foto Ali
UŞAK.....Hüsnü Kazım (H. Kazım)
RİZE.....Foto Fahri
RİZE.....Foto M.M
RİZE.....Foto Ali
RİZE.....Foto Muammer
SİMAV.....Kazım
SAMSUN.....Foto Halil (Armalı tanıtımlar)
SAMSUN.....Foto Ziya Soley
SAMSUN.....Foto Osman
SAMSUN.....Foto Terakki
SAMSUN.....Foto Mektepliler
SINOP.....Foto Asri (Abidin) Mühürlü logo
ORDU.....Foto Yıldız Mehmet Yusuf
TAŞKÖPRÜ.....Foto Hilal (Hacı Ömerzade Mehmet
Necati) arkası mühür logolu.
TARSUS.....Foto İzzet (1935)
TEKİRDAĞ.....Foto A. Akıntürk
TRABZON.....Foto Dağır
TRABZON.....M. Ali
TURHAL.....Foto Halil
UZUNKÖPRÜ.....Foto Remzi Telyazan
ÜNYE.....Foto Ahmet Hüseyin
ZİLE.....Sami Koç ve Şevki Selim Öztürk
ZONGULDAK.....Foto Nazım

FOTOĞRAFÇI ADINA GÖRE

Abidin.....Sinop (Foto Asri)
Ahmet Hüseyin.....önye
A. Akıntürk.....Tekirdağ
Avni.....Gemlik
A. Celadet.....Denizli
Ali.....İskenderin
Ali.....Rize
A. Ektem.....Konya
A. Hamdi.....Konya
A. Cemal.....Afyonkarahisar
A. Rıza Yüce.....Nazilli
Azmi Nevzat.....Marmaris (Foto Kardeşler)
Can.....İzmir
Can.....Bergama
Canip.....Erzurum
Cemal.....İzmir
Cebe.....İnebolu
Cemal.....Gemlik
Cliche V. Derdunian. İskenderin
Çulluzade Biraderler. Karşıyaka
Dağır.....Trabzon
Dündar.....Denizli
Ethem Ruhi.....İzmir
Esat.....Erdek
Fahri.....Rize
Fahri.....İzmit
Faik.....İstanbul
Fenni.....Antalya
Fethi.....Bursa
Fettah.....Edirne
F. N.....Konya
Güneş.....Diyarbakır
Güzin Cevad ErolGiresin
H. Alanya.....Eskişehir
Halk.....Çarşamba
Halil.....Çarşamba
Halil M.....Menemen (Foto Akgün)
Hasan.....Malatya
Hayri Tayfur.....Kayseri
Hasan Hasbi.....Havza
Halil.....Samsun
Hilal.....Ayvalık
Hilal.....Taşköprü
Halil.....Turhal
Hamza Rüstem.....İzmir
Hüsnü Kazım.....Uşak
(HTB).....Antalya
İhsan.....Çanakkale
İhsan.....Kırıkkale
İsmail.....İzmir (Buca)
İzzet.....Tarsus
J. Wainberg.....Ankara
Kardaş.....Bilecik
Kazım.....Simav

Kadri.....Çankırı
Kayserie.....Kayseri
Kitapçı Şevki.....Edirne
Lütfi.....Eskişehir
Mehmet Nuri.....Gönen
Mehmet Yusuf.....Ordu
M. Hakkı.....Muğla
M. Ali.....Trabzon
M.M.....Rize
Muammer.....Rize
Muzaffer.....Mersin
M. Aldatmaz.....Adana
M. Refik.....M. Kemalpaşa
M. Ali.....Ordu
Mehmet.....Manisa
Nazmi.....İzmit
Nazım.....Zonguldak
Osman.....Samsun
Ömer.....Bandırma
Raşit Zeki.....Adana
Raşit Ener.....Adana
Remzi Telyazan. Uzunköprü
Refik Lütfi.....İzmir
Sami Koç (SSÖ). Zile
Sebat.....Eskişehir
Seher.....Bitlis
S.M.....Adapazarı
S. Sabri.....Niksar
Sadettin.....İzmit
Şevki.....Edirne
Tan.....Manisa
Vasıf.....Mudanya
Yavuz Atacan.....Akşehir
Yıldız.....Afyon
Yılmaz Ayyıldız Diyarbakır
Yıldız.....Diyarbakır
Zafer.....Bolu
Zeki.....İstanbul
Ziya Soley.....Samsun
Zuhall Ali Fouad Kandira

MÜESSESE ADINA GÖRE

Foto Akgün.....Menemen (Halil M.)
Foto Asri.....Sinop (Abidin)
Foto Artistik.....Çankırı
Foto Asri.....Antalya
Foto Asri.....Eskişehir
Foto Dağır.....Trabzon
Güneş Foto.....Çarşamba
Foto Güneş.....Diyarbakır
Foto Halk.....Çarşamba
Foto Halk.....Niksar (S. Sabri)
Foto Hilal.....Afyonkarahisar (A. Cemal)
Foto Kandiya.....Fethiye
Foto Kardeşler.....Marmaris (Azmi Nevzat)
Photo Kayserie.....Kayseri
Foto Lütfi.....Çine
Foto Mektepliler.....Samsun
F (Niyazi).....Çanakkale
Foto Resne.....İzmir (Hamza Rüstem)
Foto Resne.....Nazilli
Foto Sebat.....Eskişehir
Foto Tan.....Manisa (*)
Foto Tan.....Mersin
Foto Terakki.....Samsun
Foto Türk.....Antalya
Foto Türkiye.....Bursa
Foto Şark.....Karşıyaka
Şark FotoğrafhanesiGaziantep
Foto Şark.....Bursa
Şark Pazarı.....İzmit
Foto Yıldız.....Ordu (Mehmet Yusuf)
Foto Yıldız.....Diyarbakır
Foto Yıldız.....Ordu (Mehmet Yusuf)
Yavuz Fotoğrafhanesi. Akşehir.
Foto Zh.....Çanakkale
Foto Zafer.....Kayseri

LOGO'LU OLANLAR

Foto Türk.....Antalya (OY)
Foto Halil.....Samsun (OY)
Foto Hilal.....Taşköprü (AY damgalı)
Foto Zuhall.....Kandira (AY Damgalı)

ESKİ TÜRKÇE OLANLAR

Foto Hilal (Taşköprü)
Foto Zuhall (Kandira)